

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben hához hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Ászerkesztőség hírdetéseinek visszafizetését
 vagy megőrzését nem vállaljuk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Bomlás a szabadkőművesek közt.

Mióta a magyarországi szabadkőműves páholyokat előzőlötték azok a nyugtalan elemek, a kik egyenesen a vallás- és hazagyűlölet vigéceinek csaptak fel, sok régi páholytagnak elment a gusztyusa a testvéri lánctól. Nem is csoda. Elvégre nem mindenkinek izlik az a jerikói zenebona, melyet néhány napkeleti jövevény, aki alig lépte túl a kiskorúság és nagykorúság határát, a szabadkőművesség nevében csapni jónak lát. A régi páholytagok, a tekintélyes elemek sorra visszavonulnak a páholyok életétől, ahol pedig már türethetetlen a terrorizmus és a stréberkedés, ott egyszerűen faképnél hagyják az eldisztelemitett társaságot. Különösen amióta a szabadkőművesség nálunk is nyíltan politizáló, nemzetköziesekkel, nemzetiségekkel, Magyarország minden ellenségével cimboráló társasággá vált, a jobb izlésűek egymás után lépnek ki. Még Vázsonyi Vilmos is ott hagyta őket. Most újabb kilépések történtek. Eddig Budapest főtitkosviselői nagyrészt szabadkőművesek voltak, amit szóvá is tettek a városi hatóságok. Tegnap Bárczy Istvánnak élükön ezek a tisztviselők ott hagyták a páholyt.

Fővárosi tudósítónk erről a következőket jelenti:

A tegnapi napnak ugyan előre várt de nevezetes szenzációja az, hogy Bárczy István polgármester és közvetlen környezete ott hagyta a szabadkőműveseket, mindannyian egyszerre jelentették be kilépésüket a páholytagosoknak. A távozásra okot szolgáltató ügy mindanki

előtt ismeretes. Vázsonyi a fővárosban tartott Justh-téle népgyűlés miatt összeütközésbe került a rendezésben főrészes szabadkőművesekkel. A fináléja a dolognak az lett, hogy Vázsonyi megszünt a Demokrácia páholyának tagja lenni. Végző befejezésül pedig a többi városi vezető is otthagyta a szabadkőművesek táborát. Bárczyék legnagyobb része a Pátria páholyának voltak tagjai. Közülük *hámsz városi főtitkosviselő* lépett ki, köztük Bódy alpolgármester is.

Csak most, a kilépések alkalmával látja a nagy közönség, micsoda veszedelmes hálóba szoritotta a szabadkőművesség Magyarországot. A legtöbb vezető állásokban lévő egyéneket csalta lenné s általuk uralkodik a közvéleményen és a közhatalmon. Bárczy István szabadkőművessége a zsidóság uralmának volt kezessége Budapesten. Ennek az uralomnak egy oszlopa kidőlt, Bárczy István tisztán látja végre, mi a kötelessége.

Hány keresztény ember van még azonban, aki behunyt szemmel tovább is vakon engedelmeskedik eszköze egy haszonleső csoportnak.

Magyar miniszterek Bécsben. Hasai

Samu honvédelmi miniszter tegnap délután Bécsbe utazott, hol az altiszti kérdésben fog az illetékes tényezőkkel tárgyalni. — A bosnyák vasutak ügyében holnap közös miniszteri értekezlet lesz Bécsben, a melyen mindazokat a részletkérdéseket intézik el, a me-

lyek a legutóbbi közös miniszteri értekezleten függőben maradtak. A közös miniszteri értekezletre Beöthy László kereskedelmi miniszter délután 5 órakor, Teleszky János pénzügyminiszter az éjjeli vonattal utazott fel.

A város kölcsöne.

A pénzügyintézetek vezető emberei azt állítják, hogy az 1873. évi nagy krach óta nem volt oly súlyos pénzügyi helyzet egész Európában, mint most körülbelül egy fél év óta.

Hogy ezt a helyzetet egyes pénzügyintézetek kihasználják, arra mi is tudunk példát, amikor 12—15 százalék kamat és költséget számítottak fel a kint levő kölcsönök után, nem szólva arról a régi és különös uzusról, hogy a betáblázás által már kétféle biztosított jelzálog kölcsön után még váltót is vettek, amelyet visszleszámítottak.

Dacára, hogy teljes tudatában voltunk a pénzpiac mostani nehéz helyzetének, a melyből talán most már kifelé megyünk, — mégis meglepetéssel olvastuk tegnap a B. H. közleményét, melyben »Nagyvárad« kölcsöne cím alatt azt írja, hogy Nagyvárad csak úgy kap 190.000 korona kölcsönt, ha négy nagyváradai pénzügyintézet közvetítése mellett, egyik fővárosi bank-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Marci bácsi fogat huzat.

— Irta: Simon Andor —

— Szentmárton... Szentmárton...! De sok bolond dolog történik apró házaidnak tömege között. Vidám eset, jó történet egymást követi itt, mint a napirendszerben a csillagok... Ha valami vidám, valami pajkos, kacagató dolgot halott, önkéntelenül is ajkamon lebeg a kérdés:

— Nem Szentmártonban történt ez?

— Es csodálatos! Majd nem mindég azt a feleletet kapom kérdéseimre:

— De igen!

Nem tudom elgondolni, hogy hogyan lehet ez. Nem tudom, hogy a sorsnak egy különös játéka-e ez, vagy csak a képzelő tehetőség szüleménye, de bármelyik is legyen, mindég szívesen álmodozom Szentmártonról, fehér meszelt, egyszerű háziról, piros pozsgás, fehér ruhás leánykairól, a tanító és Marci bácsiról... Hisz még a hold is másképpen mosolygott egykor le reánk, amikor a Marci bá-

csi lugassában üve, fél éjket, álmodoztunk át. En és a patikus gyakorok... Belebámultunk a holdba...

Szentmárton!... Szentmárton!...

***

Elgondolkodva ábrándozom a kis faluról, akáclobos utcájáról, melynek leveleit vastagon lepi be a szél és a száguldó autók által felvert por. Képzletben ott vagyok a Marci bácsi lugassában... Négyen voltunk. En, a patikus gyakorok, Marci és a tanító bácsik. Mert hiszen mindakettlen bácsik! En és a patikus gyakorok belebámultunk a néma levegő üres égbe... a holdba... Marci és tanító bácsik pedig, a régi szokást követve, kártyáztak... és — borostak. Annnyira megszokták már e két egymáshoz nagyon közel álló, de különböző dolgot, hogy ezek nélkül talán el sem tudtak volna lenni! Csöndes nyári esteken, elkaláberezni, az emyhe, tiszta levegőt szivarfüsttel megtölteni s a szivarfüsttől bekormosított torkot borral ledölgögetni, ez volt az ék annyira megszokott szórakozásuk. El sem tudták gondolni, hogy mi is lenne velük, ha ez nem lehetne úgy? Na de az a jó, hogy mindég így volt s most is így van. Természetes dolog,

hogy mindezeknek a kiegészítő része, már t. i. én és a patikus gyakorok nem maradhattuk el egy este sem. Nem a kártya, nem a bor, de legkevésbé pedig a szivarfüst vonzott bennünket e kis körbe, hanem... hanem... egészen más! A holdvilágos est... a jó viccek s a még jobb levegő voltak azok, melyek oly vonzó erőt gyakoroltak reánk, — mint a mágnes.

Most is itt vagyunk mindannyian. Marci bácsi a tanító bácsi, én a patikus gyakorok, a kártya, bor, szivarfüst, a holdvilág... egyszerűen: mind... mind...!

Mi, én és a patikus gyakorok a rendes szokást követve, bámultunk a holdba, az asztalon álló piszkáló gyertya lángjába és hallgattuk a jó mondásokat.

Most osztott a tanító bácsi, Marci bácsi feltette a »pápaszemet« és jól megnézte a lapokat, majd pedig letett egyet, hogy 8 maradjon a kezében.

— Kvárt — mondta a tanító bácsi elébe csapva egy kártyát s már előre örült annak, hogy miképen fogja elveszíteni e partit a Marci bácsi. Amde Marci bácsit ez a legkevésbé sem zavarta meg.

IZLÉSES costüm, blous, alj, pongyola, gyermek és leányka ruhakülönlegességek legolcsóbban

Hevesi Párisi divatáruházában Zöldfa-u. szerezhetők be.

Fehér cégtábla.

— Moskovits cipőáruházal szemben

— Sárga kirakatok.

tól, hogy 7 százalék kamatot és a négy itteni pénzintézetnek 1 százalék jutalékot, tehát összesen 8 százalékot fizet.

Képtelenségnek tartottuk, hogy ez a kölcsönvétel igaz legyen és ezen fellelésünkben megerősített bennünket Rimler Károly polgármester, aki kerekén kijelentette, hogy szó sincs erről a kölcsönről s fogalma sincs róla, honnét került a valótlan hír a fővárosi lapba.

Nagyvárának ez időszereint mintegy 15 millió korona kölcsön terhe van, a melylyel szemben mindég tekintélyes összegre rugó fedezettöbblet áll rendelkezésre, eltekintve az erkölcsi biztosítéktól, amely egy városnál mindég nagy szerepet játszik. A felett tehát nincsen kétség, hogy Nagyvár város a bármily időben megkapja a szükséges kölcsönt, de éppen mivel csak nagyobb összegről van szó, nagyon meggondolandó, hogy milyen feltételek mellett, mert városi kölcsönnél egy tizedszázalék is igen számottevő összeget jelent. Éppen azért csak helyeselni lehet, hogy legutóbb is, tekintettel a pénzdrágaságra, ideiglenesen bár, akként igyekezett a város csupán segíteni, hogy az építés alatt levő közművek, csendőriszkola építésére a helybeli pénzintézetekben levő városi pénzeket használja fel.

A pénzpiac ilyen esélyei kell hogy gondolkozóba ejtsék a városok vezetőit s igyekezzenek a városok takarékpénztárakat felállítani, amelyek első sorban az illető városok érdekeit szolgálják és kölcsön szükségleteit elégítik ki.

Az ilyen pénzintézetekbe az árvavagyont, a törzsvagyont, alapok és alapítványok összegeit be lehetne utalni s kellő szigorú kezelés mellett tetemes hasznot hozna a városnak.

Ezt az eszmét azt hisszük Debrecen-

ben vetették fel, de foglalkozott vele a városok kongresszusa is.

Azt tudjuk, hogy a városok országos közös bankjának tervét elejtették, de az ilyen külön-külön városi takarékpénztárak megvalósíthatók éppen úgy, amint kisebb keretekben a községi takarékpénztárak.

Kezdődnek az újabb tárgyalások.

Némethy Károly belügyi államtitkár néhéz gondok között dolgozik az új választójogi reformtervezeten. Ugy volt, hogy pénteken már olyan stádiumba került ez a tervezet, hogy Lukács László miniszterelnök bemutathatja az ellenzék vezéreinek s akkor megkezdődhetik a nagy egyezkedés, amelytől az illetékes faktorok a parlamenti békét vagy a harc folytatását várják.

A statisztikai hivatal hibájából azonban a tervezet elkészülte rövid halasztást szenvedett. A statisztikai hivatal ugyanis elfelejtette az iverken feltüntetni azokat a 24 éves férfipolgárokat, akiknek régi választói jog alapján volt választói jogosultságuk s akik az alkotmányos életből bármely okból ki voltak zárva. Tekintettel arra, hogy ez az adat az új tervezet összeállításának egyik leglényegesebb alapja, a belügyminisztérium azonnal intézkedett, hogy a statisztikai hivatal pótolja ezt a hibát, amely a munka folytatását lehetetlenné teszi.

Lukács László miniszterelnök tegnap korán délelőtt megjelent a belügyminisztériumban és hosszasan tanácskozott Némethy Károly államtitkárral. A miniszterelnök véglegesen fixirozta álláspontját az új tervezet tárgyában s ennek alapján Némethy államtitkár hozzálátott a tervezet kidolgozásához. Hír szerint a miniszterelnök szombat délelőtt 11 órakor keresi fel Jusch Gyu-át, hogy közölje vele tervezete alapelvét. Ebben az esetben a meritorius tárgyalások szombaton vagy vasárnap döntő eredményt hoznak.

A kereskedők és a választójog.

A Budapesti Kereskedelmi Testület most közzétett évi jelentésében a kereskedőknek a parlamentben megfelelő képviseltetésére vonatkozólag ezeket mondja:

A most érvényben álló választójog mellett az ipar és kereskedelem jóformán képviselést nélkül maradt, amiből nyilvánvaló, hogy feltétlen érdekünk ennek a törvénynek félretétele. A reform módjainak megvitatása a megoldások egész skáláját segítette napvilágra. A magyar ipari és kereskedelmi körök e kérdésben is jórésben hagyományos liberalizmusuk által vezették magukat. De az ételmi politikán túl a józan megfontolás és a mai Magyarország szükségleteinek helyes mérlegelése is egy haladó szellemű választó reform mellé sorakoztatta majdnem valamennyi tekintélyben és sulyban legjelentősebb gazdasági érdekbőpviselőket.

Iparunk és kereskedelmünk számos gyengeségét szüntetné meg a belső piac megerősödése, egy széles jogkiterjesztés, amely előreláthatóan az alsóbb osztályok — az ország lakosságának túlnyomó része — gazdasági megerősödésével járna, fogyasztóképesé tenné a tömegeket és belföldi fogyasztás várható nagyarányú növekedése szolgáltatná a magyar ipar és kereskedelem fejlődésének azt a legbiztosabb alapját, amelynek hiányát eddig sajnos oly élesen érezte hazánk gazdasági élete.

Munkásmozgalmunk, mely itt-ott hevesebb és nyugtalanabb eseményeket vetett felszínre, a parlamenti tereléssel a törvényesség korlátai közé szorították, de másrészt a munkásság parlamenti képviselése, a mezőgazdasági érdekeknek az új választójogi reform után is változatlanul erős parlamenti képviselével szemben, a gazdasági érdekek egyensúlyozásában is fontos szolgálatot tehet az iparnak és kereskedelemnek.

— Ez nem jót jelent, hogy ilyen nyugodt az öreg — gondolta a tanító bácsi magában s igaza volt.

— Kvint kontra!

E két szóból állott a Marci bácsi felelete. Paff neki! Ez ugyan jól beüdütt. Kvárt, kvint, kontra; három »k« és két »t«, ez valami érdekes, izgató lehet. Kíváncsian fordultunk a játsszók felé. Természetes, hogy a kvint győzött. Kvárt urfi megsemmisülve terült el a csatatéren.

— Na erre már ihatunk ám egyet — mondta a tanító bácsi.

Es ittak. Marci bácsi nagyot szippantott a szivarból. Ugy látszik, hogy nem jól esett a bor neki.

— Belenyilallott a fogamba — mondta a tanító bácsinak.

— Hát az nem valami kellemes lehet — refrézett a tanító bácsi reá.

— De nem ám! Bemegyek holnap a városba és kihuzatom. Nem fogok kialódni vele. Már vagy két hét óta fáj, valahányszor bort iszom.

— Attól fájt meg. Kiázott már!

— Dehogyan ázott! Birja az még.

— Annál jobb. Igyunk hát, talán elmulik holnapig...

Es ittak, mint rendesen szokták tenni.

Ejféli tele haza allagtunk mindannyian...

Másnap Marci bácsi tényleg bejött a városba fogat huzatni.

— Na megállj csak! — gondolta magában — utoljára még megáztatlak.

Es meg is áztatta. Bement egy vendéglőbe s kóstolgatta a hegy levét. Majd felállt és ment fogat huzatni. Sokáig járt a városban.

Olvasta a hangzatos címtáblákat, de egy sem tetszett neki. Ugy gondolta, hogy ezekhez csak nagy urak járnak, akik pedig sokat fizetnek. Végre talált egy épületet, amelyre nagy betűkkel volt kiírva, hogy »fogház«.

— Na — gondolta — ez rövid, de velős. Itt biztosan hamar végeznek a foggal.

Bement a kapu. Alig hogy belépett, már is egy hosszú folyosón találta magát, amelyekből ajtók nyilottak s minden ajtónak egy-egy száma volt. Nagy mehezen végre talált egyet, amelyre az volt kiírva, hogy »fogháziroda.« Ide ment be. Kopogtatott.

— Szabad, hangzott belülről egy mély hang. Marci bácsi bement. Levette pörge kucsmáját fejéről s köszönt:

— Jó napot kívánok. En Marci bácsi vagyok Szentmártonból, mutatkozott be az előtte levő asztalnál ülő egyenruhás embernek, aki felnézet a jövevényre. Nem sok biztatót mondott a nézése.

— Mi tetszik? — kérdeste nyersen.

— Fogat szeretnék huzatni.

— Mit?

— Fogat szeretnék huzatni, ismételte meg mondását Marci bácsi.

— Hol? Hát itt.

— Itt!... és ezt egy rövid szünet követte, majd pedig harsogó kacaj.

Marci bácsi meglepetve nézett a nevetőre.

— Megőrült ez? — kérdeste magában.

— De hát hogy tévedt ide? — kérdeste az állítólagos »fogorvos«, aki nem volt más, mint a fogházfelügyelő.

— Hogy? Hát az van kiírva, hogy »fogház«, hát csak nem mehetek a megyeházára fogat huzatni.

— Már pedig jobban tette volna, ha oda megy, mert itt a börtönök vannak, amiket újabban »fogház«-nak neveznek.

— Tán csak nem?

— De bizony így van ez — mondta a fogházfelügyelő s tovább nevetett.

Marci bácsi azt sem tudta, hogy hogyan menjen ki. Szeretett volna a föld alá süllyedni, de hát ez nem ment sehogyse. Ő, a becsületben megöszült öreg ember börtönben járt, ha mindjárt csak fogat huzatni is. Na ha ez megtudják odahaza! Lesz ne mulass és mit hallgatni. Kacagni fog az egész falu rajta. Ezt el kell, hogy hallgassa.

— Mit csináljon most?

Buvában beüdütt ismét a vendéglőbe s folytatta azt, amit megkezdett reggel. Tovább áztatta a fogát. Es ivott, amig csak át nem ázott a foga.

De azért estére csak ott volt a lugasban, ha egy kissé pityókosan is és folytatták a kvint, kontrát tovább.

— Hát kihuzták a fogát Marci bácsi? — kérdeste a tanító bácsi.

— Ejl! Hagyjon békébe vele! Mikorára beértem a városba, már kiállott a fájás. Hozzáfogtam áztatni, hátha fájni fog, de csak nem akart. En meg áztattam tovább, amig meguntam...

De a tanító bácsi nagy fejébe ez nem fért olyan könnyen bele, mint Marci bácsi gondolta. Bejött a városba és megtudta, hogy holjárt Marci bácsi fogat huzatni. Na volt is kacaj elég a faluban.

De Marci bácsi sem modta azóta, hogy fáj a foga, ellenben áztatja, azóta is, mint rendesen.

Még a munkásság parlamenti képviselőitől sem szabad és kell visszariadnunk és teljes méltánylást érdemelnek az Országos magyar kereskedelmi egyesülés és az Országos Ipar-egyesület, amely előkelő érdekképviselőink a belügyminiszternek ismeretes választójogi közkérdésére a miniszter felhívására benyújtott memorandumokban az általános, titkos választójog mellett foglaltak állást. De, ha nem is helyezkedhetünk egy foglalkozási ág érdekeire szorító álláspontra, amint ez egy ország és epochális kérdésben meg nem engedett rövidlátás is volna, hanem emelkedettebb álláspont-ról, gazdasági életünk egészének szempontjából közeledünk a tervezett reform felé: akkor is az ország élé tornyosuló és kielégítésükre jogosan igényt tartó ezerfajta igények — amelyeknek önkéntes redukálást nehezen lehet remélni — olyan teheröbletet jelentenek, amelyeknek fedezetét csak gazdasági életünknek egy erős nekilendülése tudja csak megteremteni. Nézetünk szerint tehát államérdek is olyan választói reform létesítése, amely új vért hozzon gazdasági életünk elernyedő vérkeringésébe. Minden demokratikus reform gazdasági megerősődéssel jár — ezen okból tehát, aki az ország gazdasági megizmosodásával kapcsolatos az érdekei, a demokratikus reformnak is híve.

Ime ennyi mindent várnak a kereskedők az általános választójogtól. Mintha az valami közgazdasági gyógyszer lenne. Ezt megcáfolja a tapasztalat.

A delegáció határozatának jóváhagyása. A hivatalos lap tegnap reggeli száma közli, hogy a király a delegációnak az indemnításra vonatkozó határozatát jóváhagyta.

Az országos bizottság határozata szerint a közönségi rendes kiadásoknak 1912. május 1-től 1912 október 31-ig leendő fedezésére az 1911. évi költségeknek hat hónapra eső része állapítatik meg. Ezen kiadások a két állam által a kvóta arányában fizetendők és az 1912. évre megállapítandó költségvetés keretében lesznek számszerint beillesztendők. Az országos bizottság határozata — melyet gróf Zichy Ágost alelnök és Werner Gyula jegyző irtak alá — kiemeli, hogy a jelen határozat nem prejudikál az 1912-ik évi költségvetés megállapításának sem egészben, sem pedig az egyes címek és tételekre nézve. Az országos bizottság határozata után a következő jóváhagyó királyi kéziratot közli a hivatalos lap: A magyar országgyűlés és a birodalmi tanács részéről a közös ügyek tárgyalására kiküldött és általunk 1911. évi december hó 28-ára Bécsbe egybehívott bizottságoknak az 1912. évi május hó 1-étől október hó 31-ig terjedő időben felmerülő közös költségek megállapítása tárgyában hozott fentebbi határozatát közös miniszteriumuk előterjesztése folytán az 1867. évi XII. törvénycikk értelmében ezennel jóváhagyjuk és megerősítjük. Kelt Bécsben, 1912. évi május hó 8-án, Ferenc József s. k., Berchtold s. k., Auftenberg s. k. gy. t., Bilinsky s. k.

Egy nagyváradifjú találmánya külföldön.

Kijátszott föltaláló.

A gyufa feltalálója koldus sorsban halt meg, rongyos négygarasért adta el világot hódító találmányát és ő maga kegyelem kenyéren tengette napjait addig, míg más az ő találmányával milliókat szerzett. Ugyátszik ez a magyar feltalálók sorsa. Ezen az uton halad most egy nagyváradifjú is, Müllner Viktor békésgyulai tanító fia. Tegnap feljött szerkesztőségünkbe az ifjú és elpanaszolta sérelmét, ami őt érte és tanácsot kért tőlünk.

Nyíltan őszintén tárta fel találmányát és ilyen őszinteséggel mondta el aztán azt is, hogy milyen pórul járt, talán éppen az őszintesége miatt. Müllner Viktor a vendéglői és kávéházi vendégeket akart segíteni. Találmánya röviden pincérhívó készülék. A találmánya egy hamu- vagy gyufatartó készülék, melynek közepében egyszerű szerkezet van.

A szerkezetnek, mint a legtöbb találmánynak, van egy gombja, amit a vendég megnyom. Ugyanekkor minden zaj nélkül az asztalról egy jel repül fel az asztal fölé, mely eddig marad fenn míg a pincér nem jelentkezik.

Ez a hívó jel a találmányon egy kis pohár alakú edény, de ennél jobb a második jel két kicsike színes tábla

Halló! Halló! vagy Pincér

felirattal. Mikor a pincér az asztalnál megjelent és teljesítette a vendég kívánságát a jeleket ismét eredeti helyzetébe igazítja vissza. Ez által megvannak kimélve a vendégek az ideges szolgólástól, amit a pincér kereséskor tesznek, a — Pincér! Pincér! kiáltástól, a poharakkal vajó zajos és idegesítő csengetéstől! De a vendéglős, vagy kávéház tulajdonosa is ellen tudja őrizni a pincért a kiszolgálásban. A pincér is egy pillanat alatt át tudja tekinteni a termet és tudja, hogy hol van rá szükség.

Szóval a találmány igen praktikus és közszükségleti tárgy. A feltaláló nem tudta kihez forduljon találmányának értékesítése végett. Végre a Tolnai Világlap tanácsára *Batthyányi* Ionához a magyar feltalálók segélyező egyesületének védnökökjéhez folyamodott. Innen azonban hónapokon keresztül semmi választ sem kapott. Ekkor megint csak a Tolnai Világlap tanácsára *Gönczy* Józsefhez egy hirdetett szabadalom értékesítő vállalat igazgatójához folyamodott. Személyesen utazott fel az igazgatóhoz Müllner.

Gönczy a találmánytól el volt ragadtatva és kijelentette, hogy azt érdemes lesz világszabadalommal ellátni. Haza küldte Nagyváradra Müllnert azzal, hogy majd értesíteni fogja az eredményről. Teltek a napok sőt hónapok Müllner megunt a várakozást és irt Gönczynek. Ekkor azt a választ kapta, hogy Gönczy külföldön van. Müllner erre ismét várt. Majd mikor megint megunt a várakozást, megint irt. Gönczy ekkor válaszolt, még pedig nagyon röviden és pedig azt, hogy nem hajlandó tovább foglalkozni a találmánnyal.

Müller most már magára hagyatva egyedül indult el társat keresni, egy Magyarországon, mint a külföldön. A sok kedves válasz között egyszerre meglepődve olvasta *F. Folfer* boroszlói vállalkozó cég értesítését, hogy szívesen vállalkoznának a találmány forgalomba hozatalára, azonban már ott éppen most kez-

dik forgalomba hozni. Müllnert roppant meglepte a válasz és most kutat az áruló után, aki az ő találmányából tőkét kovácsol magának és neki még csak nyomorult 200 korona sem jut. Müllner perrel fogja megtámadni károsítóját.

Müllner különben, aki igen ügyes és több iparágat jelesen elsajátott ifjú, állandó tárgyalásokat folytat több külföldi gyárral és különösen mérnökökkel, akik roppant érdeklődnek iránta és felajánlották a társas visonnyat is csupán azt kötik ki, hogy a szabadalmat szerezz meg Müllner. Az ifjú iparos jelenleg több igen praktikus készülékkel kísérletezik, a melyekről azonban addig még nem válnak be, de megokulva az első találmányán is, nem fog felvilágosítást adni.

Szerencsétlenség a városházán.

Sajnálatos szerencsétlenség keltett óriási izgalmat tegnap a városházán, *Rimler* Károly polgármester előszobájában.

Kovács Béla gyógyszerész, a *Félix* fürdő volt gyógyszerértárosa most vette át *Farkas* József gyógyszerésztől Nagyváradon a Telek-utcai Óranyal gyógyszerértárt. A két gyógyszerész a gyógyszerértár átírása ügyében megjelentek a városházán a polgármesternél, de mivel be nem juthattak, mert *Köszeghy* József főmérnök ráterált a polgármesternek, az előszobában várakoztak.

Dr. Molnár Imre aljegyző eltávozott az előszobából, hogy a gyógyszerértárra vonatkozó iratokat a kiadóból előkeresse s az előszobában a két gyógyszerészen kívül még *Sántay* Laura gépirónő maradt.

Egyszerre rémes kiáltás hallatszott ki az előszobából.

A szomszéd szobában tartózkodó *Juricskay* Barna azonnal befutott s *Sántay* Laura gépirónőt elájulva találta, *Kovács* Béla gyógyszerész pedig arccal fektet a parketten.

Csakhamar az egész városházából összeszaladtak; a polgármester is ijedten sietett ki az előszobába.

A városházán pillanat alatt elterjedt a rémes hír, hogy valaki meghalt a polgármester előszobájában.

Sántay Laurát fellecsolták, aki pár perc múlva eszméletre tért az ijedségből.

Kovács Béla gyógyszerészt szintén felemelték. Arca véres volt az eséstől. A kemény parkett erősen megsebezte. Eszméletlen kívül volt.

Azonnal megjelent *Dr. Mayer* László városi tisztiorvos s azonnal élesíteni kezdte az elalált gyógyszerészt. Jó félóra múlva került, míg magához tért, de a hozzáintézett kérdésekre ekkor sem felelt. A mentők elszállították lakására.

Sántay Laura elbeszélése szerint *Kovács* Béla gyógyszerész néhány szót beszélt s egyszerre minden zaj nélkül elvágódott a szoba padlóján. Ő ettől a rémes látványtól ájult el.

Hír szerint *Kovács* Bélán régebben súlyos természetű műtétet hajtottak végre s a tegnapi szerencsétlenség ennek következtében történt.

Lakásán gondos ápolás alá vették s most már túl van a veszélyen, de 3-4 napig még orvosi gyógykezelés alatt kell lennie.

A legújabb

tavaszi czipő újdonságok

MOSKOVITS

Szabott

Telefon 687

Bémertéri fióközletében.

gyári egységáruk.

Telefon 687.

UJDONSÁGOK.

* **A színházi bizottság ülése.** Nagyvárad város színházi bizottsága ma, szombaton délután 4 órakor a városházán ülést tart.

* **Bernát Gyula.** Ez az új írói név jelent ma meg lapunk regényrovatában, hol most egy ifjunak első írói kísérletét közöljük. Nem regény ez, hanem hosszabb elbeszélés, mely egy hétig tölti be regény rovatunkat. *Bernát Gyula*, úgy látszik apja sikereitől felbuzdulva, szintén az írói pályára akar lépni. Apja *Bernát István* Magyarországnak ma legelső közigazgatási írója, a *Magyar Gazdák Szelemléjének* tudós szerkesztője, a tudományos akadémia tagja, az agráriusoknak egyik kiváló vezérférfia. Protestáns ember, de pozitív hitű, konzervatív irányú s van bátorsága a meggyőződését írásaiban is nyíltan megvallani. Fia, mint ifjúságában minden vérbeli író, a szépirodalomra nagy nyereség lenne, ha az írói pályán el tudná érni apja sikereit.

* **A városok kongresszusa.** A magyar városok a jövő héten, május hó 16. 17. és 18-án tartják kongresszusukat Budapesten. Bárczy István fővárosi polgármester elnökléte alatt. A kongresszuson a városok közéletmérése, továbbá az államsegély és a városi tisztviselők fizetésrendezése is szövegére kerül. Nagyváradról *Rimler Károly* polgármester és *Lukács Odón* tanácsnok vesznek részt.

* **Ujabb jelölés az ipartestületi elnökségre.** Emlegettük, hogy *Gerő Armin* főkapitány akciója, hogy a nagyváradai ipartestület megállapodásra jusson az ipartestületi elnöki állás betöltése tekintetében, nem járt kelendő eredménnyel, mert úgy *Cser János*nak, mint *Cseglédi Jeremiás*nak tekintélyes pártja van. Mint értesülünk, egy újabb jelölt is van, akit az iparosok igen tekintélyes része: az építőiparosok óhajtanak az ipartestület élére megnyerni. Az építőiparosok szövetségének küldöttsége ugyanis *Szabó Károly* műasztalost felkereste s felajánlotta neki a jelöltséget. *Szabó Károly* engedett a közöhangnak s a jelölést elfogadta. *Szabó Károly* egyike a legképzettebb, s letehetősebb iparosoknak, akiben kiváló vezetőt nyernének az iparosok.

* **Lovak osztályozása.** A m. kir. honvédelmi miniszter urnak 13622/912. számú leiratával a város területén összeirt lovak osztályozása elrendeltetvén, ezen osztályozás kerestől vitelére határidőül folyó évi május hó 22 és 23. napját kitűzöm. Felhívom ennél fogva Nagyvárad város azon lakosait, kik lovakat tartanak, hogy lovaikat és pedig az Olassi és Ujvárosi városrészből és a szőlőhegyről május hó 22-én, Váralja Velence Csillagváros és Külváros városrészekből május 23-ik napján reggeli fél 8 órakor megvizsgálás és osztályozás céljából az újvárosi lóvásárra annál is inkább elővezessék, mivel különben az 1973. XX. t-c. 9. § értelmében a kényszer állításból eredő költségeken kívül a visszatartott lovak mindenike után 20 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal fognak bünteteni. Nagyvárad, 1912. április 3. *Elemér Ferenc*, tanácsnok.

* **Elfogott merénylő.** Pár nappal ezelőtt megirtuk, hogy a cigányesdi erdőben oroszváltott *Gerdelstein* Károly erdészre. A súlyosan sérült erdész még most is a kórházban fekszik. A tettes után a legmesszebbmenő kutatást indította meg az élesdi csendőrség. Tegnap éjjel végre siker koronázta a csendőrök munkáját. Megállapították ugyanis, hogy a merénylő alkalmával egy *Demján Flóra* nevű

hírhedt kövesdi vadász járt a cigányesdi erdőben, aki mikor meglátta az erdészt, a bozótba bujt el és mikor elhaladt előtte az erdész, célzott és föbe akarta löni. A golyó szerencsére nem életveszélyes sérülést okozott. A csendőrök tudták, hogy kivel van dolguk, meg voltak róla győződve, hogy *Demján Flóra* képes lesz tegyverrel ellentálni a csendőröknek, azért csellel kerítették kézre az erdő zsványát. Tegnap éjjel 3 óra előtt megközelítették *Demján* házat és behatoltak a lakásba. *Demján* még aludt, így lepték meg a csendőrök. Mire felébredt a merénylő kezei, lábai már bilincsbe voltak verve. *Demjánt* még tegnap beakarták szállítani az ügyészségre, azonban lekésték a vonatot és így csak ma fogják bekísérni.

* **Temetés.** A szerencsétlen véget ért *Szikora* Endre csizmadia mesterre vonatkozólag a vizsgálat megállapította, hogy pillanatnyi elmezavarásban követte el az öngyilkosságot. Temetése ma, szombaton délután 3 órakor lesz a Bajza-utca 2. sz. háztól.

* **A Carpathia kapitánya és legénysége Budapesten.** *Rostron*, a „Carpathia” kapitánya, tegnap reggel első tisztje és *Lengyel* Árpád dr. hajóorvos kíséretében a fiumei gyorsvonattal Budapestre érkezett. A pályaudvaron *Brüll* Alfréd, a MTK. elnöke és a klub igazgatója várták, a főváros nevében pedig *Stankovics* Szilárd polgármesteri titkár üdvözölte. *Rostron* kíséretével együtt a Hungária-szállóban szállt meg, a délelőtti tolymán audienciára jelent meg *József főherceg* előtt, aki nagy érdeklődéssel hallgatta a mentési akció részleteit. A kapitány azután meglátogatta a kormány tagjait. Délben *Brüll* Alfréd a Pannoniában ebédet adott a vendégek tiszteletére. Az ebédről azonnal a Hungária versenypályára látogattak, hogy végignézzék a MTK. és a Carpathia legénységének mérkőzését. A vendégek még az esti gyorsvonattal visszautaztak Fiuméba.

* **Megjutalmazott rendőrök.** A nagyváradai állatvédő egyesület *Szántó György*, *Molnár Márk*, *Kasoly László* rendőr ellenőrökét és *Nassa János* rendőrt az állatkinzás és madárpusztítás meggátálása terén kifejtett tevékenységükért pénzbeli jutalomban részesítette.

* **Kilencven korona a bocskorban.** *Kókn* Ignác kisüregdi kereskedő tegnap reggel beköltötte *Szilágyi Pétert* Nagyváradra, hogy korpát vásároljon. A bevásárlásra 4 drb. 20 koronás bankjegyet és 2 drb. 10 koronás aranyat adott át neki. *Szilágyi Péter Fávör* János kisüregdi lakossal jött be Váradra, s amint megérkeztek *Fávört* elküldte meszet vásárolni s átadott neki egy 10 koronás aranyat. Ez idő alatt *Szilágyi Péter* a Nagypiac-téren állott meg szekereivel s azon elaludt. Amint *Fávör* visszajött a vásárolt mésszel felkeltette *Szilágyit*, ki meglepetve vette észre, hogy mellénye ki van gombolva és az alatta az elhelyezett pénzes tarrisznyája üres. Mindketten felmentek a rendőrségre, hol *Szilágyi Péter Fávört* gyanúsította a lopással. A rendőrség bünyügyi osztálya *Fávört* vallatóra fogja, aki azonban mindent tagadott. Megmotosása alkalmával a rendőrség megtalálta *Fávör* bocskorában az ellopott 90 koronát. A rendőrség *Fávört* letartóztatta, elene megindította a bünyvádi eljárást.

* **Nagy tűz Vársonkolyoson.** Tegnap éjjel nagy tűz pusztított Vársonkolyos községben *Bogyó Tótyer* gazdának kigyuladt a háza és teljesen elhamvadt. A tűz elpusztította a mellék épületeket is a felszerelésekkel együtt. A kár jelentékeny.

* **Vesztett kutyák garázdálkodása.** Fönóháza községben tegnapiótt valóságos veszett kutya járás volt. A községben egyszerre öt embert és sok állatot mart meg veszett kutya. A megmart állatokat kiirtották, az embereket felszállították a Pasteur intézetbe.

* **Uj sport játékok.** Igen szép és teljesen új sport üzésre alkalmas találmány jött forgalomba, mely olcsóságánál fogva rövid időn belül úgyszólván mindenkinél nélkülözhetetlen lesz, felnőttek, hölgyek és gyermekek részére, test-edző, szem és kézügyesség kifejlesztésére annyira olcsó, hogy bárki is megszerezheti, mert 1 koronától 3 korona árban és 5-féle nagyságban kaphatók. Egyedül *LADÁNYI JÓZSEF* puska-műves sport üzletében Rákóczi-ut Moskovits palota. A M. kir. lőpor áruda, telefon 269. Tanoncok felvétetnek.

Trieszti kávépiac Nagyváradon Aszódi Kossuth-utca. **Vigyázat** mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszodi trieszti kávé és tea behozatalának a 8 féle zamatu pörkölt kávéi a jogosabbak és legolcsóbbak. Motorüzemű pörkölés és darálás kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegeségei a legjobbak és legolcsóbbak. Főüzlet: Kossuth utca, fiók: Kert-utca.

* **Bérma és áldozó ruhák és koszorúk** legnagyobb választékban. Hevesi Párisi divatruházában, Zöldfa-u.

Különleges felöltők, kosztümök
blouzok és gyermekruhák
a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában
Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és
francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

Alkalmos bérnialási ékszerék és órák.

Arany fülbevalók . . . 4 koronától feljebb.
Arany gyűrűk . . . 5 „ „
Arany collier és amulette 18 K.-tól feljebb.
Ezüst collier és amulette 4 „ „
Ezüst fiu vagy női óra . 10 „ „

Szilágyi Géza és Társa

órák, ékszerész

Rákóczi-ut 4. Helybeli és vidéki telefon 630

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Györgyike drága gyermek.
Vasárnap délután: Artatlan Zsuzsi, este: A cárnő.

Györgyike — drága gyermek. A szezon egyik legbecsebb drámai ujdonságát eleveníti fel ma este a társulat. Szomoró Dezső híressé vált darabja ez, a „Györgyike, drága gyermek”, amely hetek óta nem volt műsoron. A címszerepben ezuttal is Szentgyörgyi Márta fog érdekes alakítást produkálni.

A cárnő bemutatója. Ritkán kellett premiér olyan általános érdeklődést, mint a milyennek a közönség a holnapit várja. *Biró Lajos* és *Lengyel Menyhért* darabja ez, „A cárnő”. Ami szépsége mellett fokozza az ér-

deklációt F. Károlyi Leona vállalkozása a dráma főszerepében. A többi szerepekre Szentgyörgyi Márta, Tóth Elek, Hunyadi, Sik, Pinter stb. készülnek komoly ambícióval.

Ártatlan Zsuzsi, délután. Az a kivételes népszerűség, amit az »Ártatlan Zsuzsi« vi-vott ki magának, érthetővé teszi, hogy a színház pénztárát ostromolják a holnap délutáni jegyekért, különösen, hogy új Zsuzsit lát a publikum Horváth Mici alakításában. A többi szereplők a régiék.

SPORT.

Jubiláris mérkőzés. A debreceni KASE. vasárnap játssza fennállása óta a századik labdarúgó mérkőzését, mely alkalommal a szolnoki Máv. jóképességű csapatával fog szembe kerülni. A club a nevezetes dátumot ünnepélyes keretbe foglalja s este nagyszabású sport kabarét rendez, melynek jövedelmét az általa létesítendő pálya céljaira kívánja fordítani. A NAC. választmánya tegnap esti ülésén foglalkozott a debreceni klubnak ez ünnepre szóló meghívójával s elhatározta, hogy a nevezetes dátum alkalmával üdvözölni fogja klub társát és kisebb összeget is megszavazott felülfizetési díjban.

A NAC. Aradon. Ifj. Vass Gáspár az Aradi A. C. alelnöke tegnap express levélben hívta meg vasárnapra egy barátságos mérkőzésre a NAC. csapatát. E késői meghívásra azonban a NAC. már nem tehetett eleget s ezért sürgőnyileg értesítette az AAC.-ot, hogy esetleg áldozó csütörtökre május 16-ra átmenne. Ha ez a napja szabad lesz az AAC.-nak úgy csütörtökre ez az érdekes mérkőzés létre fog jönni.

A NAC »fehér csapata« — Békéscsabán. Vasárnap délelőtt 10 órakor indul a NAC. nemrég alakult »fehér csapata« Békéscsabára, hol a CsAC. jónévű football csapatával fog egy barátságos mérkőzést tartani. A hamar kedvelté vált »fehér csapat« nagyszámú kíséreléssel megy az első vidéki útjára.

A N. A. C. új jelvényei. A N. A. C. választmánya új klub jelvény beszerzését határozta el, hogy ezzel külsőleg is jelezze a klub modern fejlődését. A jelvényt Sonnenfeld Andor tervezte meg igen szerencsés kézzel és igazi művész ízléssel. A klub a jelvényt gyönyörű kivitelben, s valódi ezüsttel szegélyezett email alapon készítetteti el s 1 korona 65 filléért fogja a klub tagok rendelkezésére bocsájtani.

Igazságszolgáltatás.

Érdekes vesztegetési per.

Szalacs község képviselőtestülete a járdák kikövezésére a múlt év őssén pályázatot hirdetett. A pályások közt volt Fogarasi István nagykarolyi kövezőmester is, aki azonban három nappal később adta be a pályázatát. Fogarasi aztán levelet irt a jegyzőnek, amelyben kijelenti, hogy ha ővele kötik meg a szerződést, 2000 koronát fog fizetni Rogge Károly jegyzőnek fáradságáért.

Emiatt a községi jegyző Fogarasi ellen büntető feljelentést tett. Tegnap tárgyalták az ügyet a büntető bíróság Ember Géza elnöke alatt. Fogarasi azszal védekezett, hogy ő nem akart vesztegetni, csak a jegyző munkáját akarta honorálni.

— Ugy fizetem meg a munkát, ahogy nekem tetszik — mondta.

A bíróság azonban sokallotta a »2000 korona munkadíjat« és a vádlottat bünsőnek mondta ki megvesztegetés kísérlete miatt és ezért 7 napi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte.

Fogarasi az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

A júniusi esküdtek.

A június havi ciklusra az esküdtek névsora a következő:

Bakó István műszaki tanácsos, Bencsik Dávid kereskedő, Berecsky József kocsmáros, dr. Bochkor Mihály jogtanár, Bujanovics Béla földbírtokos Erminályfalva, K. Bujdosó Bálint földbírtokos Komádi, Döme Károly könyvkereskedő N.-Szalonta, dr. Fehér Gyula ügyvéd N.-Szalonta, Feltóti Dénes földműves B.-Püspöki, dr. Fenyő László ügyvéd, Forrás József ny. tanító, ifj. dr. Hadházy Kálmán ügyvéd N.-Szalonta, Huszár László tanító, Kappel György tanár, Kálmán Erőd gyárvezető, dr. Kerekes Sándor ügyvéd N. Szalonta, dr. Kertész Ferenc ügyvéd, Globusitzky Béla nagybirtokos Monospetri, Kovács Zsigmond gazdasági Sarkad, Kovács László rajtanár, Létai András kőműves Eled, Lukács Lajos könyvelő, Magyar Gábor kisbirtokos B.-Diószeg, Márton Géza megyei írnok, Máthé Lajos magánzó, dr. Mihelfi Lajos ügyvéd, Mikó Márton tanító, Mokár Péter malomtulajdonos Szalád, Molnár János városi fogalmazó, Székery Pál okl. gazdasági Sarkad.

Pótesküldtek: Boros Lajos kőműves. Fülöp István vendéglős, Lénárd József kerékgyártó, Markó János magánzó, Morvay Vilibáld kéményseprő, Polonkay Gyula szabó, Szichta Tivadar kereskedő, Zsiskov Rudolf szabó.

EGYESÜLETEK.

A Kath. Sajtóegylet közgyűlése. A Kath. Sajtóegylet IV. (rendes) közgyűlést f. évi május hó 20-án, hétfőn délután 6 órakor tartja a Szent-István Társulat disztermében. Tárgysorozat: Elnöki megvitatás. Tartja: dr. Prokászka Ottókar székesfehérvári püspök. — Zárószámadások betérjesztése. — A felügyelőbizottság jelentése. — A felmentvény megadása. — Főtitkár jelentése a lefolyt év munkásságáról. — A jövő évi költségvetés. — Választások. — Indítványok.

TÁVIRATOK.

Batthyány állapota.

Budapest, május 10.

(Saját tud.) Batthyány Tivadar gróf állapotában javulás nem állott be. Az orvosok véleményei szerint a gróf állapota most aggodalomra még nem ad okot, azonban könnyen válságra fordulhat. Batthyány betegsége jelentékeny befolyással van a béketárgyalásokra.

Közös minisztertanács.

Bécs, május 10.

(Saját tudósítónktól.) Holnap közös minisztertanács lesz Bécsben, melyen a bosnyák vasutak kérdését fogják tárgyalni. Beöthy László kereskedelmi és Teleszky János pénzügyminiszterek Bécsbe utaztak.

Földrengés Mexicóban.

New-York, május 10.

Mexicóból érkezett jelentés szerint Zapotlan város felett földrengés pusztította el. 34 ember életét veszítette. Ciudad Uzmanban 16 ember pusztult el és 13 sebesült meg. A földrengés után a Pico di Colima vulkán erős működésbe jött.

Sortűz a sztrájkolókra.

London, május 9.

A Pottsville környékén lévő szénbányatelepen tegnap véres zavargás volt mert a szervezett sztrájkolók megakarták akadályozni a szervezeten sztrájtörőket a munkában. A rendőrség megtámadta a sztrájkoló bányászokat, a kik késeket, revolverrel és dorongokkal védekeztek, mire a rendőrök sortűzet adtak. Négy munkás meghalt, hárman halálosan megsebesültek és igen nagy a könnyebben sebesültek száma.

REGÉNYCSARNOK.

Egy agglegény története.

Elbeszélés.

1

Irtja: **Bornát Gyula.**

Gyöngyösy Kázmér urat az a gondolat verte fel délutáni szunyadásából, hogy mit csináljon vagyonának feleslegével?

Nagy nehezen sikerült pár pillanatra szemhéjaira álmodni erőszakolni, de akkor meg álom alakjában kísértette a fenti gondolat. Azt álmodta, hogy haláláradtan gyalogol ismeretlen vidékeken, szuroksötétben egy roppant súlyú batyúval a hátán, mely batyú telve van — aranypénzzel. E pénz Kázmér ur magánvagyon.

Már-már a fáradságtól kimerülve alétan lerogyik a földre, de akkor szemébe ötlök egy fény sugar. Fel akar kelni, hogy elérje a fény kiindulási pontját, de nem tud, lehuzza a földre az arany. Le akarja dobni magáról. Ekkor gunyos nevetés hangzik fel a háta megett, mintha az arany beszélné.

— Nem szabadulsz meg addig tőlem, amíg valami hasznos dologra nem fordítasz! Legyen az bár jótékonyosság, vagy jól kigondolt, uri passzió!

Kázmér ur elütte szeméinek megdörzsölése által a gonosz álmodat s a másik oldalára fordulva próbált szerencsét.

Ekkor meg léghajón utazik. Az előbbi batyú benne a léghajó kosarában. Egyszerre csak a léggömb veszedelmesen kezd puhulni. Odalent pedig, a léggömb alatt a tenger habborog, valamiképpen tehát ellenzúlyozni kell a puhulás okozta esést.

— No, szól Kázmér önmagához, ezt a batyut ledobom, mindjárt könnyebben fog gömböm repülni.

Ezzel megfogja a batyut, ki akaráván lóditani, de azt meg sem bírja mozdítani. Ismét felhangzik az iménti szózat, mely szerint Kázmér ur addig nem szabadul meg eme teherrel, míg annak tartalmát valami hasznos célra nem fordítja.

Gyöngyösy Kázmér erre dühbe gurul, felkel s elűzve szeméivel a fenti mozdulattal az álmodat, idegesen kezd a szobájában föl s alá járkálni. Ekkor azonban észébe jut, hogy neki tényleg lenne egy csomó pénz, amely a kasszában hever, de mivel semmire sem használja, hát az csak aenyi, mintha csak egy csomó kavics volna. Tényleg jó lenne valamit csinálni avval a temérdek pénzzel. Talán kamatra kel-

lene kiadni? Isten mentse! Hiszen akkor még több lenne s nekem éppen az a célom, hogy kevesebb legyen! — monologizált Gyöngyössy Kázmér.

Nem kétem, hogy nyájas olvasóim között igen sokan akadnának, akik Gyöngyössy barátunknak nem egy jó tanácsot tudnának adni, arranézve, hogy mit csináljon pénzével?

Igy fiatal olvasóim bizonyára azt tanácsolják neki, hogy menjen el moziba, színházba, hölgyolvasóim meg minden kétség nélkül azt, hogy vegyen feleségének ékszereket. De hát Gyöngyössy hatvan éves volt és agglegény. Ot már mozi, színház, p szögös vacsora mind nem izgatta. Valamikor igen mulató ember hírében állott, de jókedve fiatalásával együtt elmúlt.

Kázmér egy darabig csak törte a fejét, de később abba hagyta az egészet. Igen komikusnak találta, hogy valaki saját pénzének sokasága felett bánkódjék. (A másé felett még inkább.)

Tehát Kázmér, abbahagyta a töprengést azután mivel aludni nem tudott, doiga meg nem igen szokott lenni: olvasni kezdett. Csak ugy találmra vett elő egy könyvet, ugy a közepe táján felnyitotta. Valami aforizmagyűjtemény volt. Elkezdte olvasni: »A nőnek pedig legnagyobb a hiúsága, melyért mindent feládozza.

Kázmér elgondolkozott. Vajjon igaz-e? szólt önmagához. (A boldog agglegény nem ismerte a nőket közelebről!) Tehát a hiúság lenne a nőben a legerősebb, melyért feláldozza mindenét? Azután elgondolkozott. Majd egy mosoly jelent meg arcán, mely azt jelezte, hogy valami jó ötlete támadt, avval vette kalapját és botját s elsielt-tt.

(Folyt. köv)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Sz. J. Persze, hogy borrasztó tévedés, mely szerkesztőnk távollétében csuszott be a lapba. Füzegyarmaton még nincs plébánia, de egy két évtized alatt elérhetjük azt is.

KÖZGAZDASÁG.

Gyapjuvásár. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a miskolci XX-ik évi gyapjuvásár beraktározással egybekötve a folyó 1912. évi június hó 12-én tartatik meg, a miskolci Hitelintézet áru és terménpraktáiraiban. Nagyváradi, 1912. május hó 10. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Sztarill Ferenc h. elnök, dr Sarkadi Lajos titkár.

Allami szénbányák. Lukács László még mint pénzügyminiszter 4903974 K. összeget utalt ki a szénbányák investíciójára. Ez a tény bizonyítja, hogy a kormány nem szándékozik a bányákon tudadni. Sőt inkább a még rendelkezésére álló összeggel jövedelmezőbbé akarja azt tenni. Ellenkező híresztelések valótlanok.

Gabona üzlet.

Budapesten

A gabonatörszén tegnap szilárd volt az irányzat. Készáru ötlet magasabb.

Határidők zárlata:

Májusi buza	— — — —	11.78
Októberi buza	— — — —	11.34
Októberi rozs	— — — —	9.62
Októberi zab	— — — —	9.09
Májusi tengeri	— — — —	9.25
Júliusi tengeri	— — — —	9.22

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	839 —
Oszták hitelrészvény	— —	642.50
Jelzálogbank	— —	474.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	545.—
Városi vasut	— —	416.50
Közuti vasut	— —	779 —
Oszták államvasut részvény	— —	740.25
Salgótarjáni kőszén	— —	732 —

A szerkesztésért felelős:

D. VUCSKICS GYULA.

Modern három szobás lakás szükséges mellékhelyiségekkel **Aug. 1-re kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Fecském hova szállsz!

stb. kuplékat, katona és cigányzene játsza az „**ADRIA**” beszélő gép,

mely 5 legújabb duplalemezzel csak 40 korona. »Wagner Hangszerkirály«-nál, Budapest, József-körút 15. szám. — Gyorsjavító műhely. — Használt lemezeket becserél. Nagy fényképes árjegyzék ingyen

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Kátránypapír:

21 kiós tekercs	...	K	2.20
29 >	...	>	3.50
35 >	...	>	4.00
40 >	...	>	5.50
55 >	...	>	7.00
34 > elszigetelő	...	>	4.50

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Jenny Jenő

órás és ékszerész
Szent János-utca 39. szám.

Bérmaszülők
figyelmébe

ajánlja nagy
óra- és ékszer-raktárát

Kovács Zsigmond

műasztalos
géperőre berendezett
ipartelepe
Szacsavay-utca 70. sz.
Telefon 10-87.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járáttal, réz kerekkel. Olcsó árak. **TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.** Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra. Saját ház.

VARJU FERENC

műbútor asztalos
DAMJANICS-UTCZA 5. SZ.

Készít minden néven nevezendő
modern butorokat stb. — Elvállal
javításokat jutányos árban.

Hirdetmény.

Az országgyűlési választóknak a nagyváradi választói kerületre nézve 1913. évre érvényes, ezen hivatalból összeállított ideiglenes névjegyzéke a kihagyottak névjegyzékével együtt az 1899. XV. t.-c. 146 illetve 151 § a értelmében f. év május hó 5 től május hó 25-ig bezárólag a városháza közigazgatási kiadóhivatalában (I. e. 24 a.) közszemlére lesz kitéve.

Ezen ideiglenes névjegyzéket valamint a kihagyottak névjegyzékét a jelzett napokon reggel 8 órától déli 12 óráig mindenki megtekintheti és ugyanott lemásolhatja.

Felhívtnak mindazok akik az 1874. évi XXXIII. t.-c. 44. §-a értelmében az észrevételek beadására akár azért mert a választók névjegyzékébe fel nem vétettek, akár azért mert nevelők, foglalkozásuk, életkoruk vagy lakásuk hibásan lett beírva, akár azért mert valaki jogosulatlanul lett felvéve, vagy kihagyva jogosítva vannak felszólalásaikat írásban a szükséges iratokkal felszerelve a központi választmányhoz címezve az 1899. évi XV. t.-c. 151. § a értelmében folyó évi május hó 5-től 25-ig Kelepecz Dezső irodaigazgatónál beadni.

Ezen felszólalásokat nevezett irodaigazgató hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt mindenki megtekintheti, azokat ugyanott lemásolhatja s azokra vonatkozólag netán teendő észrevételeit írásban minden beadványhoz külön, a szükséges iratokkal felszerelve az 1874. évi XXXIII. t.-c. 45 és 46. §-a a központi választmány elnökéhez címezve folyó évi május 5 től május 25-ig az irodaigazgatónál benyújtathatja.

Irodaigazgató utasítottatik, hogy a beadandó felszólalásokat és az észrevételeket külön sorrendben iktassa be, s a záros határidő elteltével az iktató könyvvel együtt a központi választmányhoz azonnal terjesse be, vagy arról, hogy felszólalás nem adatott be a záros határidő elteltével jelentést tegyen.

Miről a város közönsége hirdetmény közzétételé után, Kelepecz Dezső irodaigazgató pedig a gyűzőkönyvi kivonaton értesítendő.

Rimler Károly,
polgármester.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

**Szalonna, plombozott
lóhere, luczerna, bük-
köny, len és kendermag,
árpa, zab kitűnő minő-
ségben kapható. Gabona
és termények vásárlása.**

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank
és Központi Takarékpénztár Részv.-társ.
árúosztály.

Teleky-utcza 3-ik szám, banképület.

2—3 középiskolát végzett fiu

nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

A Leszámitoló és Jelzálogbank Rt.
épületében egy **5 szobás** Bémer-térre
néző lakás

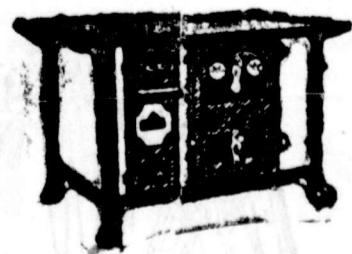
azonnal kiadó.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Percecs-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárúk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1912. május havi

**Költözködők
figyelmébe!**

A legdúsabb választékot
gyapju, tapestry és spárga
futókban, valamint háló-
ebédlő és szalon nagy-
szőnyegekben

Leitner Márton

cégnél Zöldfa-utca

találjuk, ahol csipke-sző-
vet- és plüsch-függönyö-
ket, ágygarnitúrákat és
hencsertakarókat is a
legkülönbözőbb izlésnek
megfelelően

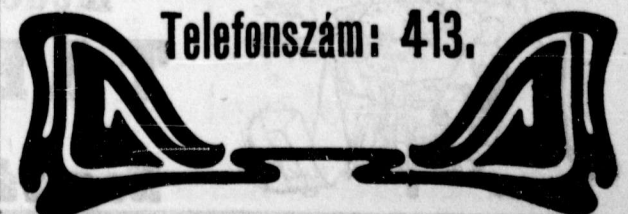
rendkívül olcsó árak

mellett kaphatunk. Valódi
perzsa és smyrna szőnye-
gekben óriási választék!
Menyasszonyi kelengyék
óriási raktára **300—
10.000** kor.-ig előzetes
költségvetés mellett. —
Női ruhaszövetek, francia
delainek, grenadinok és
kartonok impozáns vá-
lasztékban! — Elvem leg-
szolidabb kiszolgálás és
olcsó

szigoruan szabott árak

folytán a vevőközönség
minél szélesebb rétegeit
üzletemhez szoktatni!

Telefonszám: 413.

Megnyilt a Püspökfürdő.

Tavaszi pompájában kibontakozva virágos fáival fenséges látvány a Püspökfürdő. A gyönyörű üdülő és gyógyhely most kitűnő uj kézbe került. A Püspökfürdő bérletét régi, kiváló, kipróbált ember **Dancs István** vette át, aki rendkívüli gondnal, izlés-sel, miuden modern igénynek megfelelően rendezte be az éttermeket, fürdőket, s valóságos kis paradicsomot varázsolt a zöldelő platánok közé. A Püspök-fürdő máj. 1-én nyilt meg s máris igen nagy számban keresi fel a közönség, mely nem csak gyógyulást de kellemes szórakozást is talál.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,
ívlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok ál-
landók 5°-os kamatoztatásra, továbbá
folyószámlai betéteket is elfogad.

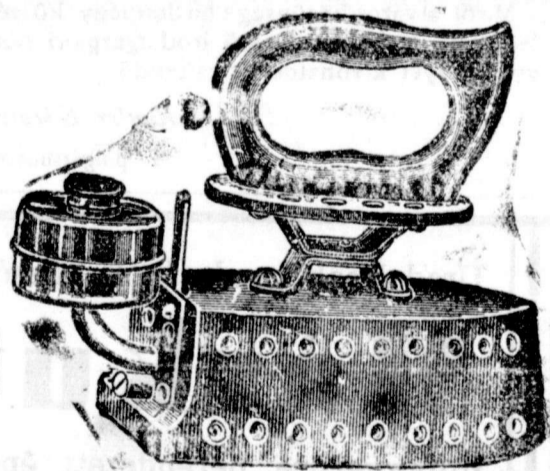
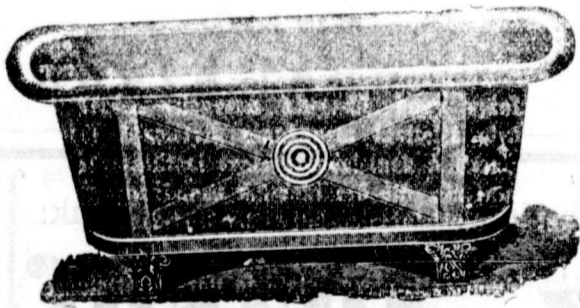
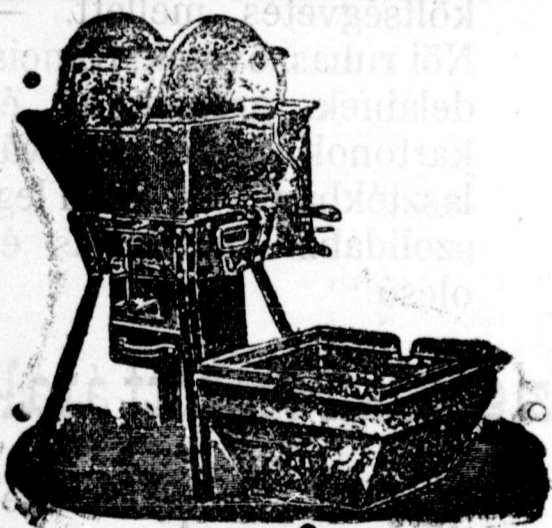
A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb
feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb ka-
mat mellett gazdálkodók, kereskedők és
iparosok részére és foglalkozik minden-
nemű bankszerű beszedésekkel (incassó)
olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, termé-
nyekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös
törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-
sít házakra és földbirtokokra.

Fürdőkádakból
legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek,
modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

